

Materiały z I Ogólnopolskiego Kongresu Krajoznawczego Poznań 1929

ODDZIAŁ KRAKOWSKI PTK

NAJPILNIEJSZE ZADANIA POLSKIEGO KRAJOZNAWSTWA

I. Najbardziej palącą jest niewątpliwie sprawa ideologii krajoznawczej. Warunkiem jej skryształizowania jest pociągnięcie niedwuznacznej granicy między krajoznawstwem, geografią a regionalizmem. W związku z tym dążyć należy do określenia charakteru pracy krajoznawczej na różnych szczeblach krajoznawczego aparatu organizacyjno-administracyjnego. Nieodzownym więc będzie uregulowanie kompetencji oddziałów i centrali, jako też rozwiązanie kwestii terytorjalnego podziału państwa w celach krajoznawczo-badawczych i to z jednej strony między istniejące oddziały, z drugiej między pokrewne towarzystwa. Ponadto należy dążyć do celowej rozbudowy istniejącej sieci oddziałów, biorąc w rachubę zadania, stojące przed Towarzystwem.

II. Działalność towarzystwa wymaga pogłębienia i rozszerzenia. Ruch krajoznawczy winien objąć przede wszystkim jak najszersze masy włościanstwa, powinien trafić do instytucji społecznych (np. Uniwersytety Robotnicze, Pracy i t. p.) oraz do wojska. Szczegółowa uwaga należy się szkołom zawodowym. Poza tym winno PTK (centrala i wydziały) dążyć do uruchomienia sekcji prelegentów i do stałego utrzymywania kontaktu z organizacjami społecznymi.

Więcej nacisku, aniżeli do tej pory, położyć należy na rozbudowę

i propagowanie krajoznawczego czytelnictwa wśród młodzieży szkolnej w drodze zakładania przy oddziałach wypożyczalni.

III. Fundamentalne znaczenie dla rozbudowy tak pomyślanego programu posiada celowa akcja wydawnicza i sprawa pozyskania ideowego elementu kierowniczo-organizatorskiego. Akcja wydawnicza winna iść w trzech kierunkach, obejmując:

- 1) wydawnictwo broszur i dzieł o charakterze programowo-organizacyjnym i metodycznym (wydawnictwo dla organizatorów i kierowników);
- 2) wydawnictwa turystyczno-krajoznawcze i
- 3) wydawnictwa dochodowe o charakterze krajoznawczych pomocy szkolnych.

Celem pozyskania ideowego kierowniczo-organizatorskiego programu wskazanym wydaje się wejście w bliższy kontakt z istniejącymi na terenie Rzeczypospolitej organizacjami nauczycielstwa szkół powszechnych i średnich.

IV. Powodzenie całej akcji zależy jednak od ustosunkowania się centrali, owego naturalnego całokształtu krajoznawczego. Zadaniem centrali byłoby:

- 1) ustalanie dziedzin pracy krajoznawczej, które poza momentami wskazanymi pod 1, miałyby na celu chronić oddziały przed schematyzowaniem i przed popadaniem w jednostronność;
- 2) określenie (z sezonu na sezon) najbardziej pożądanej pracy;
- 3) rozpisywanie konkursów na prace krajoznawcze (indywidualne, zbiorowe naukowe, organizacyjne, propagandowe, metodyczne, opisowe i t. d.);
- 4) uruchomienie stałej poradni metodyczno-organizacyjnej, która pełniłaby równocześnie funkcje biura propagandy;
- 5) podjęcia akcji, zapewniającej członkom pewne realne korzyści (jak to mają członkowie PTT lub PZN);
- 6) organizacja wymiany wycieczek z towarzystwami zagranicznymi na jak najbardziej ulgowych warunkach;
- 7) wreszcie organizacja wycieczek międzyoddziałowych. Wszelka akcja centrali jest dzisiaj z upragnieniem wyczekiwana przez porzucane po kraju oddziały, które bardzo często mimo najlepszej woli błędzą lub działają po omacku. Z drugiej atoli strony żywić należy ufność, że oddziały prowincjonalne podwoją wysiłki w kierunku wzmożenia ducha solidarności i inicjatywy.

V. Realizacja najskromniejszego nawet programu wymaga fundamentów. Towarzystwo powinno je zrobić samodzielnie bez wyczekiwania subwencji. Należałoby zatem dążyć do uruchomienia przedsiębiorstwa, które by się zajęło produkcją przezroczy, map, kart widokowych, albumów i t. p. Zorientowanie takiego zakładu przemysłowego w kierunku zaspokajania szkolnego zapotrzebowania na pomoce naukowe w zakresie krajoznawstwa musiałaby mu zapewnić silną pozycję finansową. Opierając zaś poza tym organizację wzmiankowanego przedsiębiorstwa na zasadzie wspólnoty interesów, zapewniłoby mu się tak ważny aparat propagandowy.

VI. W konkluzji zatem należy stwierdzić potrzebę:

- 1) skryształowania ideologii krajoznawczej;
- 2) rozszerzenie ram działalności Towarzystwa;
- 3) zaakcentowanie kierowniczej roli centrali i
- 4) oparcie Towarzystwa na trwałych podstawach finansowych.

Od tempa realizacji wzmiankowanych potrzeb zależy przyszły – oby jak najszybszy i jak najpomyślniejszy – rozwój Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego – Touring Klubu.

Pierwszy ogólnopolski Kongres Krajoznawczy w Poznaniu
1929 Sekcja III